

تحلیل فضایی پراکنده‌رویی شهری با استفاده از GIS و مدل هلدرن (مطالعه‌ی موردی؛ شهر بستک، استان هرمزگان)

محمدحسین رستمی^{۱*}، فردوس انوری^۲، محمدمهدی امامدادی طارمی^۲

۱. گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۲. گروه مهندسی شهرسازی، مجتمع آموزش عالی لارستان، لار، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۰۵

چکیده

با افزایش جمعیت در دهه‌های اخیر، دغدغه اصلی شهرها، مقابله با توسعه‌ی بدون برنامه‌ریزی و جلوگیری از مشکلات ناشی از آن بوده است. با رجوع به اسناد تاریخی این موضوع اثبات می‌شود که بشر همواره در پی یک سیستم نظام‌مند بوده است. یکی از مشکلاتی که افزایش جمعیت در پی دارد، رشد افقی یا پراکنده‌رویی شهری است که مشکلاتی مانند استفاده‌ی بی‌رویه از زمین و به تبع آن مشکلات زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و کالبدی را به دنبال دارد. روش اتخاذ شده در این پژوهش تحلیلی- توصیفی و از نوع کاربردی است و با استفاده از روش تحلیل محتوایی و موردکاوی به تحلیل پدیده پرداخته شده است. اطلاعات مورد نیاز به روش کتابخانه‌ای جمع آوری شده و اطلاعات مربوط به شهر بستک نیز به صورت ترکیبی از منابع موجود، بازدیدهای میدانی، استفاده از عکس‌ها و تصاویر ماهواره‌ای و مقایسه‌ی آن‌ها در دوره‌های گوناگون زمانی و همچنین پرسش از افراد مطلع گردآوری شده است. سپس با برنامه‌ی Excel و Arc GIS و همچنین مدل هلدرن به تحلیل داده‌ها پرداخته شده است. نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد که طرح‌های تفکیکی بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۹ موجب پراکنده‌رویی این شهر گردیده است و هم‌چنین دو نوع پراکنده‌رویی انشعاب خطی و خوشه‌ای مشاهده شده است. در پایان نیز پیشنهادهایی هم‌چون؛ جلوگیری و مقابله با سوداگران و بورس بازان، استفاده و بهره‌برداری از مناطق بلااستفاده‌ی درون بافت، تشویق عموم به سازندگی با تراکم بالا، انبوه‌سازی و عمودسازی با اختصاص وام و تسهیلات به آن برای جلوگیری و کنترل این پدیده در شهر بستک ارائه می‌گردد.

کلید واژه‌ها: پراکنده‌رویی، رشد شهر، توسعه‌ی میان افزا، سامانه‌ی اطلاعات جغرافیایی (GIS)، مدل هلدرن، شهر بستک، استان هرمزگان.

* نویسنده مسئول: mh.rostami70@yahoo.com

ارجاع به این مقاله: رستمی، محمدحسین؛ انوری، فردوس؛ امامدادی طارمی، محمدمهدی (۱۴۰۰). تحلیل فضایی پراکنده‌رویی شهری با استفاده از GIS و مدل هلدرن (مطالعه‌ی موردی؛ شهر بستک، استان هرمزگان)، نشریه مطالعات توسعه پایدار شهری و- منطقه‌ای، ۲(۱)، ۱۰۰-۱۲۱.